147

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
A.A.Elmurodov
2024 yil "___" avgust

OT SPORTINING VETERINARIYA NAZARIYASI FANI BO'YICHA

SILLABUS

Magistratura mutaxassisligi uchun

Bilim sohasi:	800000	– Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	840000	– Veterinariya
Mutaxassislik:	70840107	– Trening va ot kasalliklari

Samarqand –2024

Modul / FAN SILLABUSI
Veterinariya profilaktikasi va davolash fakulteti
70840107– Trening va ot kasalliklari

Fan nomi:	*Ot sportining veterinariya nazariyasi*
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	OVN1206
Yil:	1
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	40
Amaliy mashg'ulotlar	50
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	–
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	**Fanni o'qitishdan maqsad** - – magistr yosh sport otlarni tarbiyalash, oziqlantirish va ularda turli shikastlanishlarning oldini olish chora tadbirlarini o'zlashtirishi. Sport otlari treningi va musobaqalar davrida ularning fiziologik holatiga qarab mashq qildirish darajasini ob'yektiv baholash. Sport otlari organizmining funksional faoliyatidagi o'zgarishlarni o'z vaqtida aniqlash hamda shunga qarab davolash va profilaktik tadbirlarni tuzishni o'rgatish nazariy bilimlar berish, amaliy qo'llay olish bo'yicha ko'nikmalarni hosil qilish.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Hayvonlar anatomiyasi(1.13)
2.	Sitologiya, gistologiya va embriologiya (1.14)
3.	Hayvonlar fiziologiyasi (1.14)
4.	Veterinariya xirurgiyasi (1.22)

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:

TN1	sport otlarida shikastlanishlar etiopatogenezining ilmiy o'rganish natijalari, mashqlarni noto'g'ri tashkillashtirish, mashq va musobaqaga yaxshi tayyorgarlik ko'rmaslikdan kelib chiqadigan shikastlanishlarni, og'ir va uzoq davom etadigan mashqlarni bajarganda organizmda kechadigan o'zgarishlarni davolash, oldini olishning nazariy asoslari haqida tasavvurga ega bo'lishi lozim;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN2	• otlar trasportirovkasi, otlarning yuqumli patologiyasining turlari, tarqalishi, epizootologiyasi va qarshi kurashni, invazion kasalliklar paytida maxsus diagnostik hamda invaziyaga qarshi kurash tadbirlarini o'tkazish, otlarni haddan ziyod mashq qildirishni bo'lishi;
TN3	• zoogigiyenik talablarga rioya qilmaslikdan, ot sportida qo'llaniladigan moslamalar va ot abzallarini noto'g'ri qo'llashdan kelib chiqadigan shikastlanishlarni oldini olish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Kirish.Ot sportining mohiyati.
M2	Sport otlari shikastlanishlarining nazariy asoslari.
M3	Ot sportida qo'llaniladigan moslamalar va ot abzallari va ularni noto'g'ri qo'llashdan kelib chiqadigan shikastlanishlar nazariyasi.
M4	Mashq oldi va keyingi davrida otni parvarish qilish.
M5	Mashq va musobaqa paytida hosil bo'ladigan zararlanishda birlamchi yordam ko'rsatish qoidalari va unda veterinariya vrachining vazifalari.
M6	Sport otlarning zo'riqishi, toliqishi, charchashi va ularni bartaraf etish choralarining ilmiy asoslanishi.
M7	Otlarni noto'g'ri oziqlantirish va saqlashdan kelib chiqadigan kasalliklar.
M8	Sport otlarni saqlash sharoitidan kelib chiqadigan kasalliklar.
M9	Sport otlarining modda almashinuvidan kelib chiqadigan kasalliklari.
M10	Sport otlarining muskul kasalliklari.
M11	Sport otlarining nafas olish tizimi kasalliklari.
M12	Sport otlarining yurak-qon tomir kasalliklari.
M13	Sport otlarining oshqozon-ichak tizimi kasalliklari.
M14	Sport otlarining tayanch-harakat tizimi kasalliklari.
M15	Mashq va musobaqa davrida tuyoqlarni parvarishlash.
M16	Sport otlari bajaradigan ishiga qarab qoqiladigan taqalar turlari va ularning xususiyatlari.

M17	Sport otlarining ko'z kasalliklari.
M18	Sport otlarning yuqumsiz kasalliklar patologiyasi bo'yicha ilm–fan yangiliklari.
M19	Sport otlarda uchraydigan yuqumli kasalliklar patologiyasi va maxsus profilaktik tadbirlari.
M20	Sport otlarning invazion kasalliklar patologiyasi va maxsus profilaktik tadbirlari.
	Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)
A1	Sport otlarida lat yeyishlar darajasi, klinikasi, davolash va oldini olish
A2	Sport otlar harakat a'zolarining tayanch apparatining anatomik tuzilishi.
A3	Sport otlarda oyoq kasalliklarini tekshirish usullari.
A4	Sport otlari abzallarini noto'g'ri qo'llashdan kelib chiqadigan kasalliklar.
A5	Sport otlarini shikastlanishdan himoya etuvchi inventar.
A6	Yosh sport otlarining trening davridagi kasalliklari, ularning klinik belgilari, oldini olish choralari.
A7	Zo'riqqan sport ot organizmini tiklashga qaratilgan chora-tadbirlar.
A8	Toliqqan sport ot organizmini tiklashga qaratilgan chora-tadbirlar.
A9	Charchagan sport ot organizmini tiklashga qaratilgan chora-tadbirlar.
A10	Sport otlari oyoq nervlari kasalliklari, klinik belgilari, davolash,oldini olish.
A11	Sport otlari og'ir va o'zoq davom etadigan mashqlarni bajarishdan so'ng tiklanish usullari.
A12	Sport otlarini musobaqaga qo'yish uchun veterinariya talablari
A13	Sport ot tuyoqlarining to'g'ma va orttirilgan nuqsonlari.
A14	Sport ot tuyoqlarining nuqsonlarini bartaraf etish choralari.
A15	Sport otlarning oshqozon-ichak gelmintozlarini davolash va oldini olish.
A16	Sport otlarining yurak qon-tomir tizimi kasalliklarini davolash va oldini olish.
A17	Sport otlarning raxit kasalligini davolash va oldini olish.
A18	Sport otlarning ektoparazitar kasalliklarini davolash va oldini olish.
A19	Sport otlarning oshqozon-ichak gelmintozlarini davolash va oldini olish.
A20	Sport otlarning nafas olish tizimi kasalliklarini davolash va oldini olish.
A21	Sport otlarning zaharli o'simliklardan kelib chiqadigan kasalliklarini davolash va oldini olish.
A22	Sport otlarning dermatomikozlarini davolash va oldini olish.

Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrasi
Taqrizchilar:	**O.U.Kuldashev** – Veterinariya ilmiy-tadqiqot instituti, “Veterinariya va urchitish patologiyasi” laboratoriyasi mudiri, v.f.d., kata ilmiy xodim. **M.M.Allamurodova** – Samarqand viloyati hayvonlar kasalliklari va oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi davlat markazi direktori.

Mazkur Sillabus universitet oʻquv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29 avgustdagi ___ sonli yigʻilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrasining 2024 yil ___ avgustdagi ___ sonli yigʻilishi bayoni bilan maʼqullangan.

Oʻquv-uslubiy boshqarma boshligʻi	R. Roʻziqulov
Fakultet dekani	Sh. Qurbonov
Kafedra mudiri	B. Narziyev
Tuzuvchilar	H.Niyozov
	R.Tashtemirov
	S.Abdiyev

A23	Sport otlar grippi va rinopnevmoniyasini davolash va oldini olish.
A24	Sport otlarning ko'z kasalligini davolash va oldini olish.
A25	Sport otlarini taqalash.

Mustaqil ta'lim (MT)	**90 soat**
MT 1.	Sport otlarining oliy nerv tizimi kasalliklari 4 soat
MT 2.	Sport otlarining yurak-qon tomir tizimi kasalliklari 6 soat
MT 3.	Sport otlarining nafas olish tizimi kasalliklari 4 soat
MT 4.	Sport otlarining hazm tizimi kasalliklari 4 soat
MT 5.	Sport otlarining siydik jinsiy tizimi kasalliklari 6 soat
MT 6.	Sport otlarining teri kasalliklari 4 soat
MT 7.	Sport otlarining og'iz bo'shligi kasalliklari 4 soat
MT 8.	Sport otlarining yag'rin sohasi ksalliklari 6 soat
MT 9.	Sport otlarining bel sohasi kasalliklari 4 soat
MT 10.	Sport otlarining miozitlarni davolash 4 soat
MT 11.	Sport otlarining pay kasalliklarini davolash 4 soat
MT 12.	Sport otlarining bo'g'im kasalliklarini davolash 4 soat
MT 13.	Sport otlarini suyak sinishlarda taxtakachlarni qo'llash tartibi 4 soat
MT 14.	Sport otlarining aseptik yallig'lanishlarni davolash 4 soat
MT 15.	Sport otlarining sovuq urishlarni davolash 4 soat
MT 16.	Sport otlarining kuyishlarni davolash 4 soat
MT 17	Sport otlarining kon'yunktivitlarni davolash 4 soat
MT 18	Sport otlarining keratitlarni davolash 4 soat
MT 19	Sport otlarining tuyoq shox kapsulasi kasalliklari 4 soat
MT 20	Sport otlarining tuyoq kaft sohasi kasalliklari 4 soat
MT 21	Sport otlarining noto'g'ri taqalashdan kelib chiqadigan asoratlar 4 soat

Asosiy adabiyotlar	
1.	Рустамов Ҳ.Қ., Оқбўтаев Я., Нарзиев Б.Д. Оператив хирургия, ўқув қўлланма,Самарқанд, "Zarafshon", 1997 йил.
2.	2. Niyozov X.B., Umumiy va xususiy xirurgiya. Toshkent. 2015
3	3. Tashtemirov R. M., Narziyev B.D., 3. Uzakova D.P. Ot treningi asoslari. O'quv qo'llanma. Samarqand, 2009.
4	4. Tashtemirov R.M., Karimov M.G. Ortopediya. O'quv qo'llanma, Toshkent, 2013 yil.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 b.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 b.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent,

	"O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 b.
4.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
6.	Victoria Aspinall, Melanie Cappello. Introduction to Veterinary Anatomy and physiology, textbook, Toronto, 2015.
Axborot manbaalari	
1.	www. Ziyonet.uz
2.	www.veterinariya meditsinasi.uz
3.	www.sea@mail.net21.ru
4.	www.veterinary@actavis.ru

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning moxiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;
- **b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;

- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- **v) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- **g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:**
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	**X.B.Niyozov** – SamDVMCHBU, "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasi professori, veterinariya fanlari doktori **R.M. Tashtemirov** – SamDVMCHBU, "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasi professori, veterinariya fanlari nomzodi **S.B.Abdiyev** – SamDVMCHBU, "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasi katta o'qituvchisi v.f.f.d PhD
E-mail:	niyozov.60@mail.ru